

Nr.707/C/1254/III-5/2022

C ă t r e

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În temeiul art.471 din Codul de procedură penală, vă sesizăm cu

RECURS ÎN INTERESUL LEGII

vizând următoarea problemă de drept : „*Posibilitatea aplicării art.41 alin.3 din Codul penal privind recidiva internațională, în situația existenței unei condamnări definitive dispuse de o instanță străină, în mod direct, potrivit Deciziei-cadru nr.2008/675/JAI, astfel cum a fost interpretată de CJUE prin hotărârile pronunțate în cauzele C-171/16 și C-390/16, respectiv pe baza mențiunilor existente în sistemul european al cazierului judiciar (comunicare prin ECRIS) sau doar după recunoașterea pe cale principală sau incidentală a hotărârii străine de condamnare, potrivit procedurii prevăzute de art.147 din Legea nr.302/2004, republicată*”.

Situația premisă :

Avem în vedere **ipoteza hotărârilor judecătorești străine, emise de instanțe din state membre ale Uniunii Europene**, prin care s-a dispus condamnarea definitivă la o pedeapsă privativă de libertate, ce constituie primul termen al recidivei, și **care nu au făcut obiectul unei proceduri de recunoaștere în**

vederea executării în România, conform titlurilor V și VI din Legea nr.302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, situație în care se pune în discuție incidența **dispozițiilor art.147 din Legea nr.302/2004, republicată**, privind **recunoașterea** hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de *alte efecte* decât cel al executării în regim de detenție a pedepsei, *cum este și reținerea stării de recidivă internațională prevăzută de art.41 alin.3 din Codul penal* ori **aplicarea directă a Deciziei-cadru nr.2008/675/JAI**.

Câtă vreme hotărârea de condamnare pronunțată de un stat membru al Uniunii Europene a fost recunoscută în cadrul procedurii de transfer a persoanei condamnate în vederea executării pedepsei privative de libertate în România, conform Titlului VI din Legea nr. 302/2004, republicată, ce transpune Decizia-cadru 2008/909/JAI, executarea pedepsei fiind guvernată de legea română, o eventuală reținere a stării de recidivă nu pune probleme.

Examinând jurisprudența națională cu privire la această chestiune de drept, am identificat două orientări în practica instanțelor, aspect care denotă caracterul neunitar al acesteia.

1. Într-o primă opinie s-a considerat că, pentru a fi reținută recidiva internațională și a produce efecte este necesară recunoașterea de către instanțele naționale a hotărârii de condamnare emisă într-un stat străin. Recunoașterea ar putea fi realizată pe cale principală, atunci când are ca scop producerea altor efecte decât cel al executării în regim de detenție a pedepsei privative de libertate aplicate printr-o hotărâre străină de condamnare sau pe cale incidentală, conform art.147 alin.1 sau 2 din Legea nr.302/2004, republicată.

În lipsa unei astfel de recunoașteri prealabile, posibilitatea aplicării directe a recidivei internaționale ar deveni imposibilă în vederea unei juste și corecte încadrări juridice a faptei ulterioare, deoarece nu se cunosc, cu exactitate, toate aspectele relevante menționate doar în hotărârea străină, inclusiv a împrejurării dacă fapta este prevăzută și de legea penală română – condiția dublei incriminări (Anexele nr.1 - 10, hotărâri din circumscripția Curților de Apel Alba Iulia, Galați, Ploiești, Craiova, Cluj și Bacău).

În cadrul acestei orientări, instanțele, aproape în exclusivitate, au aplicat în cazul recidivei postcondamnatorii și tratamentul sancționator aferent, respectiv cumulul aritmetic, deși art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, impune condiția ca recunoașterea să aibă alt scop, producerea altui efect decât executarea în regim de detenție a pedepsei. Astfel, în urma recunoașterii hotărârilor judecătorești de condamnare emise de un

alt stat membru al Uniunii Europene, pe cale incidentală, în procesele în curs, în faza de urmărire penală Anexa I (pct.5) ori al judecății Anexa I (pct.1 - 4, 6 - 10) s-a reținut recidiva postcondamnatorie (pct.1 - 7), respectiv, postexecutorie (pct.8 - 10).

Dacă în cazul recidivei postexecutorii au fost aplicate dispozițiile art.43 alin.5 din Codul penal, în schimb, în cazul **recidivei postcondamnatorii**, există două orientări privind modul de calcul al pedepsei. O parte din instanțe au aplicat dispozițiile Codului penal privind contopirea pedepselor / rest pedepse neexecutate din hotărârea străină cu cea aplicată pentru noua infracțiune, după caz, revocând beneficiului suspendării executării pedepsei (pct.1 – 5).

Alte instanțe (**pct.6** - Curtea de Apel Alba Iulia, decizia penală nr.226/2018; **pct.7** - Tribunalul Dolj, sentința penală nr.327/2021, definitivă prin decizia penală nr.685/2022 a Curții de Apel Craiova) au aplicat prevederile art.147 din Legea nr.302/2004, republicată (fostul art.140¹), constatând doar că infracțiunile deduse judecății au fost comise în stare de recidivă postcondamnatorie, **fără a aplica tratamentul sancționator corespunzător acestui tip de recidivă :**

Recunoașterea hotărârii străine, pe cale incidentală, s-a făcut doar în scopul reținerii stării de recidivă, în sensul producerii altor efecte juridice, decât executarea în regim de detenție a pedepsei, interpretând astfel dispozițiile art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, ținând seama și de Decizia-cadru 2008/675/JAI.

2. Într-o a doua opinie, instanțele au reținut că aplicarea art.41 alin.3 din Codul penal se poate face în mod direct, fără a mai fi obligatorie procedura prevăzută de Legea nr.302/2004, republicată. Astfel, în cadrul unui proces penal desfășurat împotriva unei persoane, condamnările anterioare pronunțate împotriva aceleiași persoane pentru fapte diferite săvârșite în alte state membre, în legătură cu care s-au obținut informații pe baza instrumentelor aplicabile disponibile cu privire la asistența juridică reciprocă sau la schimburile de informații extrase din cazierele judiciare, sunt luate în considerare în măsura în care condamnările anterioare la nivel național sunt reținute, iar acestor condamnări le sunt conferite efecte echivalente cu cele conferite condamnărilor anterioare la nivel național, conform legislației naționale.

Mai mult, s-a apreciat că aplicarea directă se poate face doar cu privire la recidiva postexecutorie, întrucât în cazul celei postcondamnatorii s-ar ajunge la situația executării în România chiar și în parte a pedepsei aplicate în străinătate ca urmare a contopirii pedepselor, ipoteză interzisă de art.147 alin.1 din

Legea nr.302/2004, republicată (Anexele nr.11 - 13, hotărâri din circumscripția Curților de Apel Oradea și București).

Așadar, anexele de la pct.11 - 13 reflectă opinia minoritară, în sensul aplicării directe a Deciziei-cadru nr.2008/675/JAI, astfel cum a fost interpretată de CJUE prin hotărârile pronunțate în cauzele C-171/16 și C-390/16, pentru reținerea stării de recidivă internațională și fără aplicarea tratamentului sancționator al recidivei postcondamnatorii.

În aceste hotărâri se susține că nu sunt incidente dispozițiile art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, acestea vizând recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii altor efecte decât cele ale executării în regim de detenție a pedepsei și numai dacă acesta se dovedește necesară soluționării unei cauze penale sau poate contribui la îmbunătățirea situației persoanei condamnate ori la reintegrarea sa.

În situația în care hotărârea de condamnare pronunțată într-un alt stat membru al Uniunii Europene este menționată în cazierul judiciar, fără a se fi solicitat transferul în vederea executării în România, devine aplicabilă Decizia-cadru 2008/675/JAI a Consiliului din 24 iulie 2008, privind luarea în considerare a hotărârilor de condamnare definitive pronunțate în alte state membre ale Uniunii Europene cu ocazia unui nou proces penal desfășurat împotriva unei persoane pentru fapte diferite. Sunt conferite efecte juridice similare condamnărilor de la nivel național, fără ca aceste hotărâri să fie supuse vreunei proceduri speciale de recunoaștere prealabilă, avându-se în vedere și interpretarea dată acestei decizii prin jurisprudența CJUE în cauzele C-171/16 Lada (Ungaria) și C-390/16 Beshkov (Bulgaria), însă acest lucru nu trebuie să aibă ca efect influențarea, revocarea sau revizuirea condamnărilor anterioare.

Totodată, instanțele motivează că, luarea în considerare în cadrul unui nou proces aflat pe rolul autorităților judiciare române a hotărârilor pronunțate de alte state membre ale Uniunii Europene în privința reținerii stării de recidivă nu poate fi condiționată de recunoașterea pe cale principală sau incidentală, fiind suficiente mențiunile trimise de autoritățile competente în cadrul sistemului european privind cazierul judiciar. Totodată, acest demers **nu poate conduce la schimbarea modalității de executare a pedepsei** (prin revocarea suspendării și contopirea pedepselor aplicate), **urmând să se țină cont de această pluralitate doar la individualizarea tratamentului sancționator al infracțiunilor judecate în România (pct.11-12, Curtea de Apel Oradea decizia penală nr.643/A/2020 și, similar decizia penală nr.542/A/2020).**

Instanțele, în cadrul acestei opinii, argumentează că autoritățile judiciare au obligația de a asigura executarea obligațiilor ce revin Statului Român în temeiul Deciziei-cadru nr. 2008/675/JAI, în sensul de a lua în considerare o hotărâre definitivă de condamnare pronunțată anterior într-un stat membru al Uniunii Europene fără ca acest demers să fie condiționat de o recunoaștere prealabilă pe cale principală sau accesorie. Hotărârea de condamnare a fost avută în vedere la individualizarea judiciară a sancțiunii aplicate pentru noua infracțiune, în sensul art.91 alin.1 lit.b din Codul penal și a înlăturării vocației de a beneficia de suspendarea executării pedepsei (pct.13 - Curtea de Apel Timișoara – decizia penală nr.509/A/2022).

*

*

*

În concluzie, din jurisprudența examinată se rețin **două probleme de drept în materia recidivei internaționale prevăzute de art.41 alin.3 din Codul penal**, rezultând din hotărâri judecătorești de condamnare definitivă la pedepse privative de libertate pronunțate de instanțele din alte state membre ale Uniunii Europene și care nu au făcut obiectul unei proceduri de recunoaștere în vederea executării în România, **asupra cărora există o divergență de interpretare și aplicare, și anume :**

- dacă prin hotărârea de condamnare pronunțată în străinătate „*recunoscută potrivit legii*” se înțelege o hotărâre supusă unei proceduri speciale de recunoaștere prealabilă, conform art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, sau este suficientă o simplă menționare a hotărârii în cazierul judiciar ori o transmitere a hotărârii pe alte canale de comunicare în cadrul cooperării judiciare internaționale în materie penală, prin aplicarea directă a Deciziei-cadru nr.2008/675/JAI, ce stabilește obligația statelor membre ale Uniunii Europene de a lua în considerare hotărârile de condamnare definitive pronunțate anterior într-un alt stat membru.
- dacă prin *recunoașterea în vederea producerii de alte efecte, decât executarea pedepsei* în sensul art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, ori interpretând dispozițiile art.41 alin.3 din Codul penal în acord cu Decizia-cadru 2008/675/JAI și cu jurisprudența CJUE se înțelege și aplicarea regimului sancționator specific recidivei, cu referire la recidiva postcondamnatorie al

cărei tratament sancționator implică luarea în calcul și a pedepsei privative de libertate dispusă de o instanță străină, ce nu a fost recunoscută în vederea executării în România.

*

*

*

Dacă prima chestiune pare una mai mult formală, în sensul de a stabili dacă este necesar sau nu să se dispună expres cu privire la recunoașterea hotărârii, în condițiile în care, chiar și în orientarea minoritară, instanțele, înainte de a reține starea de recidivă, au examinat critic pedeapsa aplicată luând în considerare criteriile care se desprind din izvoarele de drept unionale, în materia cooperării judiciare între statele membre, similare cu cele care rezultă din Legea nr.302/2004, republicată, ce transpune în dreptul intern deciziile cadru în materie, cea de-a doua chestiuni de drept privind tratamentul sancționator al recidivei internaționale este o problemă veritabilă, cu consecințe practice în ceea ce privește stabilirea pedepselor, prin luarea sau nu în considerare a dispozițiilor art.41 din Codul penal.

Dispoziții legale relevante

Codul penal

Art.41 - Recidiva

(1) Există recidivă când, după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare la pedeapsa închisorii mai mare de un an și până la reabilitare sau împlinirea termenului de reabilitare, condamnatul săvârșește din nou o infracțiune cu intenție sau cu intenție depășită, pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de un an sau mai mare.

(2) Există recidivă și în cazul în care una dintre pedepsele prevăzute în alin.(1) este detențiunea pe viață.

(3) **Pentru stabilirea stării de recidivă se ține seama și de hotărârea de condamnare pronunțată în străinătate**, pentru o faptă prevăzută și de legea penală română, dacă hotărârea de condamnare a fost recunoscută potrivit legii.

Legea nr.302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală

Art.147 - Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de alte efecte decât cel al executării în regim de detenție a pedepsei, precum și a altor acte judiciare emise de autoritățile străine

(1) **Recunoașterea, pe cale principală, a hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, se face la sesizarea persoanei interesate sau a procurorului, în condițiile tratatului aplicabil între România și statul emitent, de către judecătoria în a cărei circumscripție aceasta domiciliază.**

(2) **Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea producerii de efecte juridice, altele decât executarea în regim de detenție a pedepsei, se face și pe cale incidentală, în cadrul unui proces penal în curs, de către procuror, în faza de urmărire penală, sau de către instanța de judecată pe rolul căreia se află cauza spre soluționare.**

(3) **Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea deducerii perioadei executate în detenție pe teritoriul altui stat, se face dacă pedeapsa a fost executată în întregime sau a fost considerată ca fiind executată în statul străin, iar aceste aspecte au fost confirmate de statul străin, urmând a fi dedusă perioada executată efectiv.**

(4) **În situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), lipsa unui tratat nu împiedică recunoașterea hotărârii judecătorești străine, dacă aceasta se dovedește necesară soluționării unei cauze penale sau poate contribui la îmbunătățirea situației inculpatului sau a persoanei condamnate ori la reintegrarea sa. Dispozițiile art.137 alin.(1), art.138, art.135 și ale art.141 alin.(2) se aplică în mod corespunzător.**

(5) **Actele judiciare care emană de la o autoritate judiciară străină competentă pot fi recunoscute de către procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală sau instanța de judecată, dacă aceasta se dovedește necesară soluționării unei cauze penale sau poate contribui la îmbunătățirea situației persoanei cercetate ori a persoanei condamnate sau la reintegrarea sa. Actului judiciar străin nu i se poate conferi, ca efect al recunoașterii, o forță probantă mai mare decât cea pe care o are în statul emitent.**

Art.136 - Prezentul titlu se aplică în relația cu statele terțe, în domeniul recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești și ordonanțelor penale, în conformitate cu normele cuprinse în tratatele internaționale la care România este parte, iar, în absența acestora, pe bază de reciprocitate. Dispozițiile prezentului titlu se aplică deopotrivă, în completare, situațiilor nereglementate prin tratatele internaționale. **Dispozițiile Capitolului III se aplică și în relația cu statele membre ale Uniunii Europene, dacă nu contravin dispozițiilor speciale.**

Capitolul III al Titlului V al Legii nr.302/2004, republicată, din care face parte art.147, vizează procedurile speciale de recunoaștere și executare a hotărârilor judecătorești în relația cu statele terțe, iar prin art.136 este recunoscută incidența dispozițiilor legale din cuprinsul acestui capitol și în relația cu statele membre ale Uniunii Europene.

Practica Curții de Justiție a Uniunii Europene

Potrivit **Deciziei-cadru nr.2008/675/JAI a Consiliului din 24 iulie 2008**, hotărârile de condamnare definitive pronunțate în alte state membre ale Uniunii Europene trebuie luate în considerare cu ocazia unui nou proces penal desfășurat împotriva unei persoane pentru fapte diferite, fără a fi supuse unei proceduri speciale de recunoaștere prealabilă.

În acest sens s-a pronunțat **Curtea de Justiție a Uniunii Europene, reținând în cauza Daniel Bertold Lada (C-390/16, sesizarea Curții din Szombathely, Ungaria)** că Decizia-cadru 2008/675/JAI a Consiliului din 24 iulie 2008, examinată în lumina articolului 82 TFUE, trebuie interpretată în sensul că **se opune ca luarea în considerare într-un stat membru, cu ocazia unui nou proces penal desfășurat împotriva unei persoane, a unei hotărâri de condamnare penală definitivă pronunțată anterior de o instanță dintr-un alt stat membru împotriva aceleiași persoane, pentru fapte diferite, să fie supusă unei proceduri speciale de recunoaștere prealabilă**, precum cea în discuție în litigiul principal, de către instanțele acestui prim stat membru.

De asemenea, la punctul 27 din **hotărârea Trayan Beshkov (cauza C-171/16, sesizarea Tribunalului de raion din Sofia, Bulgaria)**, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a reținut că, în temeiul articolului 3 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/675/JAI, instanța națională trebuie să fie în măsură să ia în considerare condamnările pronunțate în celelalte state membre, inclusiv pentru a stabili modalitățile de executare susceptibile să fie puse în aplicare și că efectele acestor condamnări ar trebui să fie echivalente cu efectele hotărârilor pronunțate la nivel național în fiecare dintre aceste faze ale procedurii.

A. Apreciez că este corectă prima orientare jurisprudențială, în sensul că, pentru reținerea recidivei internaționale este obligatorie recunoașterea hotărârii străine, pe cale principală sau incidentală, conform art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, pentru următoarele argumente :

Prin procedura de recunoaștere a unei hotărâri judecătorești sau a unui act judiciar străin, aceasta devine parte din ordinea juridică a statului care a recunoscut-o producând diverse efecte (spre exemplu, executarea unei pedepse pe teritoriul național, reținerea stării de recidivă).

Art.41 alin.3 din Codul penal stabilește caracterul obligatoriu al recidivei internaționale, condiționând-o de dubla incriminare a faptei pentru care s-a pronunțat condamnarea, precum și de recunoașterea hotărârii de condamnare potrivit legii.

Recunoașterea hotărârilor penale străine este reglementată de Legea nr.302/2004, republicată, prin Titlurile V („Recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești, a ordonanțelor penale și a actelor judiciare în relația cu statele terțemembre ale U.E.”), VI („Dispoziții privind cooperarea cu statele membre ale Uniunii Europene în aplicarea deciziei-cadru”) și VII („Recunoașterea și executarea în relația cu statele membre ale Uniunii Europene a hotărârilor judecătorești prin care au fost dispuse sancțiuni sau măsuri penale neprivative de libertate).

Prin Titlul VI al legii a fost transpusă în legislația națională Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană, acest titlu reglementând, în fapt, transferarea unei persoane române condamnate de un stat membru al Uniunii Europene, deținute în acel stat, în România, în vederea executării pedepsei.

Procedura presupune recunoașterea hotărârii de condamnare pronunțate de statul membru al Uniunii Europene și dispoziția de transfer a persoanei condamnate în România în vederea executării pedepsei aplicate de acest stat, executare care potrivit art.156 din Legea nr.302/2004, republicată, este guvernată de legea română. În această situație, hotărârea de condamnare pronunțată de statul membru este recunoscută în cadrul procedurii de transfer a executării pedepsei, câtă vreme executarea pedepsei privative de libertate este guvernată de legea română, o eventuală reținere a stării de recidivă nu pune probleme, și nici aplicarea tratamentului sancționator corespunzător.

Însă, în situația în care hotărârea de condamnare pronunțată într-un stat membru al Uniunii Europene este menționată în cazierul judiciar al inculpatului, fără ca statul membru să fi solicitat transferul executării pedepsei în România, în acea cauză devine aplicabilă Decizia-cadru 2008/675/JAI.

Decizia-cadru 2008/675/JAI prevede obligația statelor membre ale Uniunii Europene de a lua în considerare condamnările anterioare pronunțate împotriva unei persoane pentru fapte diferite săvârșite în alte state membre. Recunoașterea hotărârilor penale de condamnare pronunțate de instanțe ale statelor membre se impune, printre altele, în „scopul evaluării cazierului infractorului și determinării eventualelor recidive ale acestuia” (considerentul 2 din Decizia-cadru).

Astfel, actul normativ prezintă relevanță în stabilirea stării de recidivă internațională care se întemeiază pe principiul conform căruia „statele membre ar trebui să considere că o condamnare pronunțată în alte state membre produce efecte

juridice echivalente cu cele pe care le produce o condamnare pronunțată de instanțele proprii în conformitate cu dreptul intern”(considerentul 5 din Decizia-cadru).

În sensul art. 2 din Decizia-cadru, prin condamnare se înțelege „orice hotărâre definitivă pronunțată de o instanță penală care stabilește săvârșirea cu vinovăție a unei fapte penale”.

Hotărârile care se impun a fi recunoscute sunt cele cu privire la care s-au obținut informații în baza asistenței juridice reciproce sau pe baza schimburilor de informații extrase din cazierile judiciare. Recunoașterea nu se impune dacă aduce atingere autorității de lucru judecat a hotărârii pronunțate în străinătate.

Pentru punerea în aplicare a Deciziei-cadru nr.2009/615/JAI - privind organizarea și conținutul schimbului de informații extrase din cazierile judiciare între statele membre, **a fost adoptată Decizia-cadru 2009/316/JAI prin care s-a instituit Sistemul european de informații cu privire la cazierile judiciare - ECRIS**, care reprezintă un sistem descentralizat de tehnologia informației, întemeiat pe baza de date privind cazierile judiciare din fiecare stat membru.

Cu toate acestea, observăm că, prin hotărârile pronunțate în materie, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că Decizia-cadru 2008/675/JAI trebuie interpretată în sensul **că nu se opune** unei proceduri de recunoaștere printr-o hotărâre de către un stat membru, *dar trebuie ca această recunoaștere să nu facă imposibilă conferirea unor efecte echivalente unei condamnări anterioare, pronunțate într-un alt stat membru, din perspectiva timpului și a procedurilor sau formalităților necesare.*

Or, art.41 alin.3 din Codul penal impune condiția recunoașterii condamnării potrivit legii¹, adică potrivit art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, care nu prevede deloc o procedură greoaie. Astfel, dacă există o cauză pendinte, aceasta presupune ca procurorul să dea o ordonanță de recunoaștere sau instanța o încheiere, **care reprezintă acte juridice echivalente hotărârii străine de condamnare**, la fel dacă instanța este sesizată pe cale principală cu o cerere de contopire, etc.

Așadar, art.147 alin.1 și 2 din Legea nr.302/2004, republicată, sau art.548 din Codul de procedură penală nu prevăd o procedură specială de urmat, ci

¹ *Recidiva - Art.41 alin.3 din Codul penal*

(...)

(3) Pentru stabilirea stării de recidivă se ține seama și de hotărârea de condamnare pronunțată în străinătate, pentru o faptă prevăzută și de legea penală română, dacă hotărârea de condamnare a fost recunoscută potrivit legii.

trimit la tratate și la legea specială, fiind suficientă o simplă cerere adresată instanței.

B. În ceea ce privește efectele reținerii recidivei internaționale, sub aspectul regimului sancționator, în urma recunoașterii hotărârii străine, pe cale principală sau incidentală, conform dispozițiilor art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, ori conform Deciziei-cadru nr.2008/675/JAI, în chestiunea supusă analizei, apreciez că, în cadrul regimului sancționator al recidivei postcondamnatorii, spre deosebire de cazul în care hotărârea de condamnare la pedeapsa privativă de libertate ce constituie primul termen al recidivei a fost recunoscută în vederea executării în România, conform titlului VI din Legea nr.302/2004, republicată, în situația unei recunoașteri, conform art.147 din Legea nr.302/2004 ori a aplicării Deciziei-cadru nr.2008/675/JAI, aspectul privind executarea pedepsei rămâne guvernat de legea statului de executare, iar instanțele din România nu pot dispune cu privire la revocarea unei suspendării sau cu privire la alte modificări în ceea ce privește executarea.

Caracterul limitat al efectelor recunoașterii hotărârilor de condamnare rezultă din formularea textului art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, dar și din interpretarea sistematic-teleologică a acestei prevederi în ansamblul reglementărilor din actul normativ menționat, în concordanță cu legislația unională, cu referire la Decizia-cadru 2008/675/JAI, dar și la jurisprudența CJUE de interpretare a acestei decizii.

Cu privire la acest aspect, sunt relevante și considerentele hotărârilor CJUE cauzele C-171/16 (pct.47 – „art.3 alin.3 din Decizia-cadru 2008/675 trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care prevede că instanța națională, sesizată cu o cerere de aplicare, în vederea executării, a unei pedepse totale privative de libertate care ia în considerare printre altele pedeapsa aplicată în cadrul unei condamnări anterioare pronunțată de o instanță a unui alt stat membru, **modifică în acest scop modalitățile de executare ale acestei pedepse.**”) și C-390/16 (pct. 45 – “(...) nu poate justifica punerea în aplicare a unei proceduri speciale de recunoaștere în privința condamnărilor pronunțate într-un stat membru...(...) susceptibilă să conducă la o recalificare a infracțiunii săvârșite și a pedepsei aplicate.”).

Doar în cazul pedepselor executate sau considerate executate se prevede la alin.(3) al art.147 că „Recunoașterea hotărârilor judecătorești străine, în vederea deducerii perioadei executate în detenție pe teritoriul altui stat, se face dacă pedeapsa a fost executată în întregime sau a fost considerată ca fiind executată în statul străin, iar

aceste aspecte au fost confirmate de statul străin, urmând a fi dedusă perioada executată efectiv". De altfel, procedura de la alin.1 este importantă și dacă există pluralitate intermediară cu o pedeapsă deja executată în străinătate, pentru contopire și deducere, dacă recunoașterea hotărârii de condamnare nu s-a făcut pe cale incidentală.

Dacă hotărârea străină ar putea fi prim termen al unei recidive postcondamnatorii, ea ar putea fi recunoscută în baza Deciziei-cadru ca „fapt juridic”, în sensul că **instanța română nu poate să aplice tratamentul sancționator** (să revoce suspendarea, să adauge un rest de pedeapsă neexecutată sau întreaga pedeapsă), dar, în baza acestei „recunoașteri”, poate să constate că nu sunt îndeplinite condițiile pentru a dispune suspendarea executării pedepsei sub supraveghere. **Act juridic echivalent condamnării din străinătate poate fi doar hotărârea sau ordonanța la care face referire art.147 din Legea nr.302/2004, republicată.**

În acest context, trebuie observat că cele două hotărâri CJUE au fost date în considerarea faptului că procedura de recunoaștere desfășurată în fața autorităților judiciare bulgare are loc prin Ministerul Justiției, deci durează și vine în contradicție cu Considerentul 13, iar cea din fața autorităților judiciare ungare permite instanței să modifice hotărârea străină, ceea ce intră în contradicție cu art.3 alin.3 din Decizia-cadru².

În concluzie, este necesară o minimă verificare care să preceadă reținerea stării de recidivă internațională, respectiv trebuie verificată îndeplinirea condiției dublei incriminări, precum și a celorlalte condiții prevăzute de lege, demers care trebuie formalizat printr-un act al instanței sau al procurorului, astfel încât să se dea eficiență art.41 alin.3 din Codul penal.

De altfel, pentru reținerea recidivei internaționale, fie că avem o procedură prealabilă de recunoaștere a hotărârilor judecătorești străine, pe cale principală sau incidentală conform art.147, fie că se aplică direct Decizia-cadru 2008/675/JAI, tratamentul sancționator nu trebuie să conducă, implicit, la executarea în regim de detenție a pedepsei, situație care poate apare în cazul recidivei postcondamnatorii ce presupune cumulul aritmetic (însă poate orienta instanța la a aplica o pedeapsă într-un quantum mai ridicat sau la alegerea modalității de

² Art.3 alin.3 din Decizia-cadru 2008/675/JAI - „Luarea în considerare a condamnărilor anterioare pronunțate în alte state membre, astfel cum este prevăzut la alineatul (1), nu are efectul de a influența, de a revoca sau revizui condamnărilor anterioare sau orice hotărâri referitoare la executarea lor luate de către statul membru în care se desfășoară noul proces”.

individualizare a executării pedepsei), dar nu și în cazul recidivei postexecutorii, care presupune doar majorarea limitelor între care se individualizează pedeapsa.

Având în vedere cele expuse, urmează să constatați că această problemă de drept a primit o soluționare diferită și, printr-o decizie obligatorie, să stabiliți că modul unitar de interpretare și aplicare a dispozițiilor legale este, conform art.474 din Codul de procedură penală, în sensul :

„Aplicarea art.41 alin.3 din Codul penal privind recidiva internațională, în situația existenței unei condamnări definitive dispuse de o instanță străină se poate face doar după recunoașterea pe cale principală sau incidentală a hotărârii străine de condamnare, conform art.147 din Legea nr.302/2004, republicată, fără ca tratamentul sancționator să conducă la executarea în regim de detenție a pedepsei, întrucât ar contraveni textului menționat anterior”.

Prim-Adjunct al Procurorului general*
Maria Magdalena MILITARU

În condițiile vacanței funcției de Procuror General, potrivit dispozițiilor art.75 alin.6 din Legea nr.304/2022 privind organizarea judiciară³.

³ Art.75 alin.6 din Legea nr.304/2022 :

(...)

(6) În cazul vacanței funcției de procuror general, indiferent de cauza acesteia, până la numirea unui alt procuror în această funcție, atribuțiile ce îi revin în această calitate sunt exercitate de drept de prim-adjunctul procurorului general. În cazul vacanței funcției de procuror general și a celei de prim-adjunct al procurorului general, indiferent de cauza acesteia, până la numirea unui procuror în funcția de procuror general sau, după caz, până la delegarea unui procuror în funcția de prim-adjunct al procurorului general, atribuțiile sunt exercitate de drept de adjunctul procurorului general.